

DEMOCRÀCIA DIRECTA I PERSONA COMUNITÀRIA

Tinc la pretensió d'introduir un concepte nou en l'ideari del corrent històric llibertari tradicional. Aquest sempre ha pledejat a favor d'implantar o, millor, recuperar l'exercici de la democràcia directa. Aquest estil de vera democràcia fou i és practicat en certs llocs sempre que la voluntat democràtica s'exercita en comunitats petites. Un grup compost per un nombre reduït d'individus permet la participació directa i personal de tots ells en el debat i en la presa de decisions col·lectives. La manera de fer democràtica canvia de procediment en el cas de grans conjunts humans. Substitueix la participació directa per una participació indirecta a través de representants.

En general, al llarg de la seva història, la democràcia representativa, estesa per tot el món a partir de la Il·lustració i la Revolució franceses, ha produït un escorament de la nau social cap a una progressiva desconexió entre representants i representats, talment que avui dia en molts llocs es posa en dubte la democràcia d'aquest mode de l'exercici de la política. De sempre, els llibertaris han dubtat d'aquest procediment. Aquesta seria l'explicació de llur gust per les comunes petites i llur disgust per les grans. En llur haver es compten mil experiments de comunes de convivència social i de cooperació empresarial. S'han arribat a donar casos insignes de comunes municipals com les de París i Lyon o la de la primera part de la Setmana Tràgica de Barcelona. En canvi, aquesta tradició rebutja el nacionalisme perquè, segons ells, en la nació és inviable una democràcia directa. No permeten, doncs, cap altre model de societat que no sigui d'un caire primitiu, societat atomitzada en petites comunitats regides per una assemblea d'adults amb participació directa dels individus en els afers públics.

Crec que caldria introduir un concepte nou referit a una realitat existent, que sovint ens passa desapercibuda per causa de la descurança en què la mantenim. Aquesta innovació donaria cabuda a una autèntica democràcia directa en les comunitats de tots els nivells, per gran que sigui el nombre dels individus que les composin. Aquest concepte, aparentment nou, però en realitat molt antic i mig oblidat pels camins de la història humana, és el de **persona comunitària**. He explicat aquest concepte altres vegades. El resumeixo. Quan en un col·lectiu, els seus components hi són només per conveniència pròpia egoista, el conjunt dels seus components no constitueix persona comunitària. Per constituir-ne cal l'actitud oposada: tenir, per part dels seus components, la voluntat de crear un consens col·lectiu públic per damunt i més enllà de les voluntats privades dels seus components. Assolir aquesta fita en un col·lectiu pot ser tasca llarga, lenta, plena de dificultats en el món rabiós de neo-liberalisme d'avui dia. Però és una tasca essencial i ineludible si volem que les nostres societats esdevinguin veres comunitats humanes personalitzades i, doncs, responsables i lliures.

Explicuem, amb un exemple, com per aquest camí arribem a la democràcia directa en comunitats on hi ha molts individus. Un País pot tenir milions d'individus. ¿Com es podrà celebrar una assemblea de participació directa amb tanta gent? A l'assemblea de l'Atenes clàssica, molt menys poblada, eren invitats a participar directament tots els adults lliures que hi residien. Dels milers

d'invitats només hi assistia algun centenar. I, encara, el diàleg entre tanta gent resultava tan difícil que l'assemblea esdevenia presa fàcil de sofistes retòrics, ensinistrats i ensinistradors en l'art d'ensarronar la gent amb la paraula hàbil. Proposo que si un País es pot subdividir en n regions (per exemple, en 6), a l'assemblea no hi siguin invitats els individus ans *les 6 regions i ningú més*. Només sis escons assemblearis. Una assemblea de sis persones!... comunitàries. Els vers components no són individus, són regions que, com a tals, poden participar ben directament. Això és important. En l'assemblea de regions els components són comarques. En l'assemblea de comarques els components seran municipis i així successivament.

Deixeu-me remarcar la condició essencial per a què això sigui possible i efectiu de veritat: cada assemblea (de regió) haurà de triar com a portaveu seu i responsable participant en l'assemblea immediata superior (la de país) aquella persona individual que sàpiga ser *merament* la veu responsable i lliure de la seva comunitat (la de regió) i que, *segons aquesta funció*, sigui coresponsable participant en l'assemblea superior (la de país). Cal que cada component d'una assemblea determinada sigui l'autèntica personificació de la assemblea – persona comunitària- de grau immediat inferior.

No estem entrenats en destinar una zona ampla del nostre cervell a les realitats estrictament col·lectives. Sempre hi barregem conviccions o interessos privats. No som demòcrates. Cal que cada component d'una assemblea superior sàpiga “morir” a si mateix per a exercir el gloriós i digne paper de persona comunitària, realitat nova i més mereixedora d'honor que la de persona individual, per a col·laborar en la creació i sosteniment d'una persona comunitària encara més alta. La paraula “morir” s'ha d'entendre metafòricament. Vol dir reservar-se les seves opinions particulars, sense renunciar a elles, per servir l'opinió pública de la seva comunitat. Cal que sigui la mateixa regió la que parli fidelíssimament a través d'ell en l'assemblea de país. Em permeto esmentar el fet viscut per en l'antiga Assemblea de Catalunya (1971-1977): Mentre la majoria emprava la gran assemblea per vehicular els propis criteris, Salvador Casanoves, representant de l'assemblea del Vallès Oriental sempre defensà allò acordat en la seva assemblea de base, sovint en contra dels seus propis criteris i de vegades tot pensant que defensava una proposta radicalment equivocada.

Ens han acostumat a un model pervers de representant que suplanta sistemàticament el representat. Ell, el candidat elegit, porta sempre la iniciativa. És votat per les seves idees, que tornen passius i estèrils els votants. Proposo de triar per a cada assemblea un portaveu participant en l'assemblea de grau immediatament superior, que sàpiga fer el buit de les seves idees. Talment com un cambrer que porta la safata buida, que és carregada amb el consens obtingut en l'assemblea a la qual serveix; safata plena que, al seu torn, és servida en l'assemblea superior. Els programes, les propostes, els continguts, les informacions puguen i se sintetitzen de baix a dalt. Aquesta és una democràcia directa a qualsevol nivell per alt que sigui. Si no se sap trobar aquest portaveu, buit de si mateix i ple de la voluntat col·lectiva de la seva comunitat, no hi ha vera persona comunitària d'ordre superior.

Lluís M. Xirinacs. Barcelona, 25.1.2001, per al Diari de Girona (núm. 18)